

הכונם צאן דרור. זה היה ראוי לשנות לעיל כהדי מילי דטור ולא היה לו להפסיק במילי דבור אללא אנז דמנא נפל לבור והבאיש מימיו תנא כתיבה מילי דבור א"נ מילי דבור ראוי לשנות תחילה קודם שיהיה דיני שמירה וגם דיני אש היה ראוי לשנות תחילה אללא אנז דמנא כתיבה מילי דבור להזכיר דין פומח וכורה שבו דבר הכמוז תנא נמי הך דנעל כתיבה כראוי: **נפרצה** כ"ה. אע"פ דתנא נעל כתיבה כראוי פטור אנטרין למתני נפרצה בליה פטור כדדייק כפ"ק (דף טז.) הא ביום חייב דקלא אית ליה למילתא ומסתמא ידע שנפרצה אי נמי בליה אפילו נודע לו שנפרצה ויתנה הבהמה אין לו לטרוח יותר מדאי לחזר אחריה באפילה: **או שפריצה** א"פ. ואנטרין לאשמועינן לאפילו הלכטים פטורים כגלה אליהו:

מאן תנא מועד בשמירה פחותה בני דיה. לא בני למימר דמתני' בין חסם בין נמועד וכד"ל. **נן** עקב בפרק ד' וה' (לעיל דף מה:) דמשמע ליה דמתני' נמועד למודיה איירי מדנקט לאן דאין רגילות להיות כן קרן אללא שן ורגל שאין רגילות שיטכחו להזיק דהכי דייק כמסוך וס"ל לגמרא השתא דמועד דשן ורגל כמועד דקרן ולהכי קאמר ר"י היה דלר"מ כי היכי דבני שמירה מעולה נמועד דקרן הי"נ בני דשן ורגל אע"ג דנקרן קראי כתיב נלמוד סמוס מן המפורש ועוד דכולהו נוקרן כתיב כתיב קרן וקיימא אהוהא דין שמירה המפורש זה: **רבי** יהודה היא. קלת תימה דר"י דריש לעיל (דף מה:) ולא שמתנו לזה ולא לאמר:

התורה מיעטה בשמירתה. ואע"ל דלעיל כפ"ב (דף כה:) הוה בני למילף דשן ורגל מיז כרשות הרבים מק"ו מקרן וכן בני למילף למפטרי קרן כה"ר משן ורגל כק"ו אי לאו קראי ולא פרכינן שכן מיעטה בשמירתה משום דאין שייך להקשות משמירה אשטלמוס אי נמי כר"י בני יעקב דלמיר אהד תם ואחד מועד בני ליה בשמירה פחותה: **הא** כסוה פטור. וא"ת ולמלא כסוה מעולה הרבה קאמר וכ"ת למא לי קרא דקד"א עד דטואים ליה כדאמר לעיל (דף ג.) וי"ל דפשיטא ליה דכסוי מעולה כטואים ליה חשיב אי נמי הוה הכתוב הכורה לפומח ופומח שמאלו מכוסה בכיסוי כעין שמירה פחותה מסתמא לא החמירה עליו לכסותו בכיסוי מעולה יותר מן הרשון ולא אמר הכתוב לא יכסנו אללא כסוה הרשון ואפומח ואכורה קאי בשוה ובקונטרס משמע לכל כסוי עד דטואים ליה חשיב כשמירה פחותה: **עד** דעביד כעין וביעד. אף על גב דכריש מילתין (דף ג.) דרשינן מניה אללא ממילא מ"מ

מדלא כתיב ובערה ש"מ (א) אלא כתיב צרפית גדר בעלמא דאין זה אללא גרמא בעלמא וי"מ שמוז דאין שמוז או צדמה או כותל אללא כשמתרן כותל רעוע אע"ג דאין דומה שיחסיב בדיני שמים על הכותל שהוא רעוע כל כך שיפול כרוח מזיה או אפילו כרוח שאינה מזיה מ"מ שייך למתני חייב בדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הבהמה והשתא א"ש דנקט בפני בהמת חזירו ולא נקט הפורץ גדר של חזירו דאכותל י"ל לא מחייב כדפרישית והא דקאמר לקמן מהו דתימא דכיון דלמסתר קאי מאי קעביד משמע דחייב בדיני שמים קאי נמי אכותל י"ל דה"ק כיון דלמסתר קאי שהבעלים מוזין לטורח שלא יפול על בני אדם ס"ד דכל הקודם במוזו וזה ואין לזה להניח מלמסתר בהמת חזירו ובדיני שמים נמי לא יחייב קמ"ל אי נמי כלומר למסתר ולמילף קאי: וע"י מוס' סנהדרין עו. ד"ה גזקין אלימא

הכונם. פטור. להא נטרה ומאי הוה ליה למענד: **הניחה** כתיבה. מענדא לה שמשא ולא כגי ליה כנעילה כראוי דמוקמינן בגמרא דהיינו דלת שיכולה לעמוד כרוח מזיה: **כונם הרועה** חספיו. להתחייב בזמקין: **נפלה לגינה.** כונם נפלה ליה חזירו או שהיה רה"ר גבוה מן הגינה ונפלה: **מה שנהניע.** לפי הנחתה ולא לפי הויקה: **שמן בית סאה** כמות שדה. אין שמין את הערוגה לכה מפני שמפסיד מוסיק ששמן אותה בכל שווייה ורוממא אמר ובער בשדה אחרת ודרשינן בגמ' (נמ:)

הכונם "צאן דרור ונעל בפניה כראוי ויצאה והויקה פטור: **לא נעל** בפניה כראוי ויצאה והויקה חייב: **נפרצה** בליה או שפריצה לסמים ויצאה והויקה פטור: **הוציאה** לסמים לסמים חייבין: **הניחה** בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקמן ויצאה והויקה חייב: **מסרה** לרועה נכנס הרועה תחתיו: **נפלה לגינה** ונהנית משלמת מה שנהנית: **יורדה** כדרכה והויקה משלמת מה שהויקה: **כיצד** משלמת מה שהויקה יפה וכמה היא יפה ר' שמעון אומר: **כאכלה** פירות גמורים משלמת פירות גמורים אם סאה סאה אם סאתים סאתים: **גמ' ת"ר** לא יהיה כראוי ואיהו כראוי דלת שיכולה לעמוד כרוח מצויה זהו כראוי שאינה יכולה לעמוד כרוח מצויה זהו שלא כראוי א"ר מני בר פמיש מאן תנא מועד דסגי ליה בשמירה פחותה ר"י היא דתנן קשרו בעליו במוסירה ונעל לפניו כראוי ויצא והזיק אחד תם ואחד מועד חייב דברי ר"מ ר' יהודה אומר תם חייב מועד פטור שנאמר ואלא ישמרנו בעליו ושמוד הוא זה ר"א אומר אין לו שמירה אלא סכין אפילו תיבא ר"מ שאני שן ורגל דהתורה מיעטה בשמירתה דאמר ר' אלעזר ואמרי לה במתניתא תנא ארבעה דברים: **התורה** מיעטה בשמירתה ואלו הן בור ואש שן ורגל בור דכתיב וי"מ חייב ויתנו בור או שן יכרה איש בור ולא יכסנו הא כסוה פטור אש דכתיב ושלם ישלם המבעיר את הבערה עד דעביד כעין מבעיר שן דכתיב ובער בשדה אחר עד דעביד כעין ובער רגל דכתיב ושלח עד דעביד כעין ושלח ותניא ושלח זה הרגל וכן הוא אומר משלחי רגל השור והחמור ובער זה השן וכן הוא אומר כאשר יבער הגלל עד תומו מעמא דעביד כעין ושלח ובער הא לא עביד לא אמר רבה מתניתין נמי דיקא דקתני צאן מכדי בשור קא עסקינן ואתי ניתני שור מאי שנא דקתני צאן לאו משום דהתורה מיעטה בשמירתה לאו משום דבאן קרן לא כתיבא בה שן ורגל הוא דכתיב ביה וקמ"ל דשן ורגל דמועדין

היינו שמירה פחותה דלת שיכולה לעמוד כרוח מזיה (לעיל דף מה:) **שנאמר** ואלא ישמרנו בעליו ושמוד הוא זה ר"א אומר אין לו שמירה אלא סכין אפילו תיבא ר"מ שאני שן ורגל דהתורה מיעטה בשמירתה דאמר ר' אלעזר ואמרי לה במתניתא תנא ארבעה דברים: **התורה** מיעטה בשמירתה ואלו הן בור ואש שן ורגל בור דכתיב וי"מ חייב ויתנו בור או שן יכרה איש בור ולא יכסנו הא כסוה פטור אש דכתיב ושלם ישלם המבעיר את הבערה עד דעביד כעין מבעיר שן דכתיב ובער בשדה אחר עד דעביד כעין ובער רגל דכתיב ושלח עד דעביד כעין ושלח ותניא ושלח זה הרגל וכן הוא אומר משלחי רגל השור והחמור ובער זה השן וכן הוא אומר כאשר יבער הגלל עד תומו מעמא דעביד כעין ושלח ובער הא לא עביד לא אמר רבה מתניתין נמי דיקא דקתני צאן מכדי בשור קא עסקינן ואתי ניתני שור מאי שנא דקתני צאן לאו משום דהתורה מיעטה בשמירתה לאו משום דבאן קרן לא כתיבא בה שן ורגל הוא דכתיב ביה וקמ"ל דשן ורגל דמועדין

הוא ש"מ: **תניא** אמר ר' יהושע ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ואלו הן הפורץ גדר בפני בהמת חזירו והכופף קמתו של חזירו בפני הדליקה והשוכר עדי שקר להעיד והיודע עדות לחזירו ואינו מעיד לו: אמר מר הפורץ גדר בפני בהמת חזירו ה"ד אלימא בכותל בריא בדיני אדם נמי יחייב "אלא בכותל

(א) ופי' מוס' לקמן ט: ד"ה נפלה: (ב) וע"י לקמן ט: מוס' ד"ה שמין ומוס' ב"מ ט: ד"ה שמין: (ג) ועל מה: לקמן ט: וע"י מוס' שנת נכ. ד"ה קהיה: (ד) ועל כ. (ה) וקספתא שנועות פי"ג ע"ש, (ו) שמו"ט כג.)

תורה אור השלם
1. או נודע כי שור נזח הוא מתחילת שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור שנת השור והמת יתנה לו:
2. וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכסנו ונפול שמה שור או שוטה כא לגמור:
3. כי תצא אש וקצאה קציה ונאכל ג"יש או הקקיה או הקקיה שלם ישלם המבעיר את הבערה: שמו"ט כב ה
4. כי יבער איש שדה או קרן ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדרו ומיטב כרמו ישלם: שמו"ט כג ד
5. אשריכם ורעי על כל מוס משלחי רגל השור והחמור: ישעיהו לכ כ
6. לכן הגני מביא רעה אל בית ודברתי לך ירבעם משתין בקר עצור וצוהו בישאל ובערתי אחר בית ירבעם באשך ובער הגלל עד תומו: מלכים א יד י

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה עד וכו' ש"מ דאדם נמי:

הגהות הגר"א
[א] רש"י ד"ה אי כותל כ"ו ואלהמה כ"ו. י"ב וכן פ"י מוספות כאן ובסנהדרין אללא כותל שם ד"ל דגם אבהמה חייב וליד למתני דמיני כותל י"ב ודף המ"ה והרמב"ם כי דלף נוקיה מחייב כאן משום דמתניין וע"י כהנ"ג ס"י על קמ"ל ופי"ק: (ב) כותל דלכהמה ודאי לא מחייב צרפית גדר בעלמא דאין זה אללא גרמא בעלמא וי"מ שמוז דאין שמוז או צדמה או כותל אללא כשמתרן כותל רעוע אע"ג דאין דומה שיחסיב בדיני שמים על הכותל שהוא רעוע כל כך שיפול כרוח מזיה או אפילו כרוח שאינה מזיה מ"מ שייך למתני חייב בדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הבהמה והשתא א"ש דנקט בפני בהמת חזירו ולא נקט הפורץ גדר של חזירו דאכותל י"ל לא מחייב כדפרישית והא דקאמר לקמן מהו דתימא דכיון דלמסתר קאי מאי קעביד משמע דחייב בדיני שמים קאי נמי אכותל י"ל דה"ק כיון דלמסתר קאי שהבעלים מוזין לטורח שלא יפול על בני אדם ס"ד דכל הקודם במוזו וזה ואין לזה להניח מלמסתר בהמת חזירו ובדיני שמים נמי לא יחייב קמ"ל אי נמי כלומר למסתר ולמילף קאי: וע"י מוס' סנהדרין עו. ד"ה גזקין אלימא

מללא כתיב ובערה ש"מ (א) אלא כתיב צרפית גדר בעלמא דאין זה אללא גרמא בעלמא וי"מ שמוז דאין שמוז או צדמה או כותל אללא כשמתרן כותל רעוע אע"ג דאין דומה שיחסיב בדיני שמים על הכותל שהוא רעוע כל כך שיפול כרוח מזיה או אפילו כרוח שאינה מזיה מ"מ שייך למתני חייב בדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הבהמה והשתא א"ש דנקט בפני בהמת חזירו ולא נקט הפורץ גדר של חזירו דאכותל י"ל לא מחייב כדפרישית והא דקאמר לקמן מהו דתימא דכיון דלמסתר קאי מאי קעביד משמע דחייב בדיני שמים קאי נמי אכותל י"ל דה"ק כיון דלמסתר קאי שהבעלים מוזין לטורח שלא יפול על בני אדם ס"ד דכל הקודם במוזו וזה ואין לזה להניח מלמסתר בהמת חזירו ובדיני שמים נמי לא יחייב קמ"ל אי נמי כלומר למסתר ולמילף קאי: וע"י מוס' סנהדרין עו. ד"ה גזקין אלימא

פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו דבא מי"ל. זהוילאוי
 לגולה איירי מתני' דמוקי לה זירושלמי וא"ת
 ומגליה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיא מוקפת להאבי
 קאי דקתני וילתה והוקפה דליכא למימר דמי היכי דמקרה לשומר
 חנם והשאל נכנסו תחת בעלים
 ה"ה גזלן דלמלא שומר הוא דמחייב
 אבל גזלן לא דמגזלני דברים שהשומר
 חייב והגזלן פטור שהרי נכמשה
 נהמה הכמשה דהדרה ונפירות
 נהמה דמחייב מקלם מוכח בגזלן קמא
 (לקמן ד' טז:) דגזלן אומר לו הרי שגך
 לפניך משום דלא חשיב שינוי ולא
 קניניהו ופטור אפילו נפשעה דלא
 קבל עליו שמייה אבל שומר כיון
 שמתחייב נכמשה דלא הדר' ובהקדו
 כולם אס נעשו נפשעה כמו כן
 יתחייב נכמשה דהדרה ונכמשה
 מקלמם כיון דקבל עליו שמייה
 דלמה לא יתחייב כזה כמו כזה שאין
 השומר קונה נשינוי ואפילו שאל
 דק"ל דאף לשאל שמין כדרכ כהנא
 ורב אסי (לעיל ד' י"ב.) ואין לומר
 דמתחייב לפי שאין יכולין לקיים בה
 מצוה השנה דמתחייב מגופו דבשן ורגל
 איירי מתני' ויש כאן השנה מעליה
 כשמחייבים אותה לבעלים ו"ל דנכמשה
 הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון
 שהיא מרשות בעלים שהיו חייבין
 נשמיתהו ואין הבעלים יכולים לשומרה
 לפי שגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה
 לדעין מוקין אקרו בעלים כל מי
 שצדו לשומרה ולא דמי לתפסו ניזק
 לר"ע (לעיל ד' י"ג.) דלפי' שומר חנם
 אינו על חלק חצירו דשותף אין מחזיקין

כ"א ב מ"י פ"ד מה"ל
 מקי ממון הלכה ג
 וע"י נהגות ומי"מ קמא
 עשין פה טו"ש"ע ח"מ ט"י
 שג"ר פת"ק ג'
 כ"ג ב מ"י ש"ס קמא ש"ס
 טור ש"ע ח"מ ט"י
 שלו פת"ק ג'
 כ"ד ב ד"ה מ"י ש"ס ה"ל י"א
 טו"ש"ע ש"ס ט"ו:
 ל' ד' ז מ"י פ"י"ג מהלכות
 אביה הלכה י' קמא
 עשין עד טו"ש"ע ח"מ ט"י
 רסו פת"ק טו:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פשיטא וכו'
 דמה שהיא נכמשה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה המעמיד
 כ"ו אפילו כה"ר כ"ו. נ"ב
 אצל הרשב"א פסק דחייב:
 [ב] ר"ה כהנא כ"י אלא
 דוקא כ"ו. נ"ב והג"א פ"י"ג
 דטובה וע"ש בר"ן וע"פ
 תנאי דנשעה ששוקק אפילו
 יכול לקיים שמייה פטור
 ע"ש: [ג] בא"ר והוא
 לר"י דהלכה כ"ו. נ"ב ור"ף
 ורמב"ם חלקין ע"ו:

כיון דאפקוה. איכא משיכה ושינוי רשות דהו קנויה לכל מיילי:
 דקמו לה באפס. שלא משכוח אלא עמדו בפניה לכל דל שלא תלך
 אנה והנה אלא לקמה לאכול: מעמיז. משמע שאחזה בידו
 ומוליכה לקמה: הפישה. כמקל אמרת לן בההיא דהמעמיד ומשום
 הכי מחייב: ולפטים נמי דהכישה.

כמקל ואשמועינן מתני' דהכישה
 כמקל זו היא משיכה: אלא תפסו
 דשומר. והכי משמע מסרה שומר
 לרועה נכנס הרועה תחתיו ואולי
 בעלים ומשמעו דינא כדמי שני
 והראשון מסתלק: שומר שמשך
 לשומר חייב. אפילו באונסין דלמר
 ליה מפקיד את מהימנת לי נשבעה
 איכו לא מהימן לי נשבעה שאנסה
 בפ' המפקיד (נ"מ י"ג): לכרוליה.
 לתלמידי: שומר אבידה. הכניס
 אבידת חצירו לבינו כדכתיב ואספתו
 אל מוך ביתך וגו' (דברים כ"ג): דלא
 בעי למיטב רפשא לעניא. דהעוסק
 במצוה פטור מן המצוה מוצלמתך
 בדרך (דברים נ"ב) כ"ה (ד' ט"ז):
 החזירה

למימסר לברזיליה איכא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה
 לאחר ש"מ מאי מסרה לרועה מסר רועה לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר
 לברזיליה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא י"שומר שמסר
 לשומר חייב אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר: איתמר
 שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם דמי רב יוסף אמר כש"ש דמי
 רבה אמר כשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כש"ש דמי
 י'בהריה הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כש"ש איכא דמפרשי
 הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הילכך כש"ש
 דמי (סימן החזירה העולם השב חייא אמרת נשבר שכר) איתביה רב יוסף לרבה
 החזירה

לחזיק רק בשלו ואינו צא להוציא
 בעלים יותר משותף והכי משמע לישנא דקמה ברשותיהו לכל מיילי (א) מה שהיא ברשותו לכל מיילי יש לו להועיל כאן:
המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב. ואע"פ שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דלע"ג דכתיב צעירה כדדיה
 חשיבה הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חבירו צדו של חבירו אבל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי הויקא
 והוי כאלו נתן לשם אש ואע"ג דפטרינן נתן סס המות לפני נהמת חבירו שאני הכס או משום דלא עבידא דלכלה או משום דה"ל
 שלא תאכל דלמחר לעיל (דף מ"ז:) דל"כ מטעם זה ה"ל להתחייב (א) אפילו כה"ר ולא משמע צדו דוכתא דלמחר ברשות הרבים שן
 אפילו מקרב נהממו אלא הפירות ומעמידה עליהו: ה"ב"ש"ה אמרת לן. ומחילה היה סובר דמעמיד נהמה היינו שמוזיק בידו
 האפס ומוליכה ממש על הקמה ומעמידה שם ולהכי הוה פשיטא טפי: ור"י"מ"ם נמי שהבישוה. לגולה מיירי דמוקי לה זירושלמי
 ולא חשיב לה מילתא פשיטא כמו שהיה חושב דלמחר כמו ש"ל דלע"ג נעשה שומר שכר בכך ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למודר אבל לא הוה שומר שכר
 קבוע ריפתא דעניא. משום דעוסק במצוה ודוקא נשעה דמתעסק בה כיון שזוהו לנורכה או משום עסק שזריך לה לאבידה אבל
 נשבל שאבידה צדו לא יפטור מלמיתב ריפתא לעניא כיון שיכול לקיים שמייה דמוכח כבוכה (דף כ"ה. וס"ט) דלא נפקא לן מקרא
 דעוסק במצוה פטור מן המצוה (ב) אלא דוקא היכא שאינו יכול לקיים שמייה וסבירא הוא דלטו אדם שיש לו מפילין נראשו וצילתו נבגדו
 ומצוה בפחמו יפטור מן המצוה ועוד דכפרק אין בין המודר (מ"ה ל"ג): אמר דפרוטה דרב יוסף לא שמיח ואי פטרת ליה כל זמן שהאבידה
 צדו שמיח הוא פסק ר"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף משום דלמרינן באין בין המודר (ש"ס) דכ"ע אית להו פרוטה דרב יוסף
 ואפילו מאן דשרי למודר להחזיר אבידה לא שרי אלא משום דפרוטה דרב יוסף לא שמיח ואור"י דאינה ראייה כלל דגם רבה מודה לרב
 יוסף דעוסק במצוה פטור מן המצוה אלא דס"ל דלא נעשה שומר שכר בכך ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למודר אבל לא הוה שומר שכר
 ואין לדקדק נמי בשמעתי דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם בניגמו המשמרת וקמ"ל דלא בעינן דעת בעלים כדרכי אלעזר
 והכי מוקי לה סוגיא דאלו מציאות (נ"מ ד' כ"ט. וס"ט) כי נראה דרבה קבלה מרב יוסף דקרא דר"א אמי ורבה נמי שהיה מדקדק
 מתחילה דכשומר חנם דמי לא משמע ליה קרא אלא אקמתא בעלמא דהא טעמא משום דמאי הנאה קא מטי ליה כללעיל ולא פליגי
 רבה ורב יוסף אלא כבבבא בעלמא וה"פ דהיא דאלו מציאות (ש"ס ד' ל"א.) אי דמנטרא לרבה כדאית ליה מפשיעה לרב יוסף
 כדאית ליה מניניה ואבידה פשיטא דלמא לא כריך קרא (ג) ונראה לר"י דהלכה כרבה בכל מקום לגבי רב יוסף צד משדה ענין ומחנה כדאיתא
 במי שמת (נ"ב ד' קמ"ג) ואין לפרש דהיינו דוקא בבבא צדא כמו שיש מפרשים מדלמר במי שאחזו (גיטין ד' ע"ד: וס"ט) וסבירא והא
 ק"ל כרבה ובהא אין הלכה כרשב"ג ואין לומר דשמא בההיא מילתא קיימא לן דהלכה כרבה דהוה ליה למימר והא ק"ל בהא הלכתא כרבה
 כדלמר ובהא אין הלכה כרשב"ג ועוד דכפרק המפקיד (נ"מ מ"ג.) גבי מפקיד מעות אצל שולחני מותרים ישתמש בהן (י' נארוס) לא ישתמש בהן
 לפיכך אס אבדו חייב באחריותם קאמר רב נחמן דק"ל כוותיה דגיי נאנסו לא דמשום שהמירו לו חכמים להשתמש בהן אינו נעשה רק
 שומר שכר א"כ צאלו מציאות (ש"ס דף ט"ט.) גבי מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אס אבדו חייב באחריותן
 לא הוי אלא ש"ס כמו שאמר שם לרבה ואין לומר דהתם מודה רב נחמן דחייב באונסין משום היתר חשימם משום דכלאו הכי היה שומר
 שכר שהיה שומר אבידה דאין זה סבירא דמשום שני (ס) סברת דפטור מלמיתב ריפתא לעניא ועוד דמותר להשתמש לא יעשה נשבל
 כך שאל אלא ש"ס בעלמא ועוד יש להביא ראייה דהלכתא כרבה דמוקי סתמא דגמרא (ס) מתניתין דהאומנין (נ"מ דף ט"ז:) הלוהו על
 המשכון שומר שכר מחזורתא דלא כרבי אלעזר דלמר במלוה חצירו על המשכון ואבד ישבע ויעול מעותיו ולרב יוסף הו"מ
 לאוקמה אפילו כרבי אלעזר דלמסקנא מוקי כולהו אליהו ופלוגמיהו במלוה לרין למשכון אי מצוה קעביד אי לא פי' שזריך
 למשכון להשתמש בו ופוחת לו והולך מהלואתו כך פירש הכס בקוטרס וא"כ הו"מ לאוקמה מתניתין באין לרין למשכון דכ"ע
 מצוה

מוסף רש"י

כר"ן
 הבעלים. מתחייבין בנזקין
 כבעלים (וע"ל ח"ד.) שומר
 אבידה. שמה אבידה
 והייתה אל טוך ביתו
 דכתיב ואספתו אל מוך
 ביתך (דברים כ"ג.) רבה
 אמר כשומר חנם דמי.
 ואינו חייב אלא בפשיעה
 (נ"מ ט"ז.) רבי יוסף
 אמר כשומר שכר דמי.
 שכר מצוה (ש"ס ועבדות
 מ"ד.)

הכונם פרק ששי בבא קמא

נז.

עין משפט
נר מצוה

(א) [מוספתא דבי"מ פ"ג,
ג] [מוספתא דבי"מ,
ב] [למקן קמא:] (ד) בי"מ
לא, פ"ט (חולין פ"א),
ט) בי"מ ג"ה, (ו) לקמן ט"ז,
ק"ד, (ז) בי"מ ט"ז, (ח) שמו"ט
(ט) [למקן ע"ג:] (ט) [שמו"ט
כ"ג], (י) [רש"ל מ"ח].]

תורה אור השלם

1. לא תראה את שור
אדוך או את שו" נדחים
והתעלמת מהם השב
תשיבים לאדוך:
דברים כ"א

הנהרות הב"ח

(א) ג"מ דשכיח דע"ל
ופסיק: (ב) תוס' ד"ה אלא
וכי" פ"י שאינה
משחמרת אלא כיוצא
מתי"ה:

הנהרות הגר"א

[א] ג"מ ח"ל מתי"ה
כ"י, נ"ב וגירסת הכתובים
(א"ל) ה"הו (בבב"ב)
כ"י ור"ל דמיי"ר ג"כ
ממקום שהמורה אכל
הלא"ש כתב בנרדקא שלטו
(ועבדנר"א סימן כ"ט סי"ק
ה' ומש"ס ועוד דקאמר
משמע דידעו דמשמע
בב"ב הי"ך פשטא ליה
כ"כ, ע"ן בתוספתא פ"ג
דבי"מ המולא כהמת הכירו
חיי" כ"י לעולם כ"י ונחום
כאן ד"ה לעולם כ"י) ומש"ס
רש"י ד"ה החורה לאכדיה
ל"ד ד"ל דק"י אכדמה:]

החזירה. לאכדיה: למקום שיראנה. מגניבה ואכדיה ושומר שזכר חייב בפי' שכיח אינוש צדיקה אבל צהררים שחזירונו לרשותו. של בעלים: מאי מולא צדיקו וקמני חייב: מודינא לך. באכדית בעלי חיים דחייב המולא צדיקה ואכדיה ולאו משום שזכר מזהו אלא משום דגניבה ואכדיה לידהו פשיעותא היא: דכיון דנקטו נגרי כרייפא. כיון שראה שמומדות הן ללאות בעי נטירותא יתירתא ואפי' הוא שומר חנם חייב אכל שומר אכדיה דמטלטלי פטור מגניבה ואכדיה: נגרי. פשיעות: השב. השבה מעלייתא משמע: לגינתו ולחורבנו מנין. דכגו ליה למולא בהשבתו לגינתו דבעלים: הכל לריבין דעת בעלים. גונב וגזל או אחד מארבעה שומרין שהחזירו צריך להודיעו לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר נאחריותו: טענת גנב. לפטור עלמור ע"י גנב שטוען נגנבה הימנו האכדיה שחלמי ונמלא שזידו הוא משלם תשלומי כפל כגנב עלמור דדרישין בפרק מרובה (לקמן דף ט"ג:) ואם לא ימלא הגנב) אם לא ימלא כמו שאמר אלא הוא עלמור גנבו וכתיב בתורה ישלם שנים אי אמרת בשלמא שומר אכדיה כשומר חנם דמי משום הכי משלם כפל דהו צדיק למפטור נפשיה בטענת גנב: קרנא בעי שלומי. מעיקרא כי טעין נגנבה הוה מחייב נפשיה לשלומי קרנא: טענת לפטים מוזיין. גנב עלמור נטל וכתבי בתורה דקא פטר נפשיה בטענת אונס: לפטים מוזיין גזלן הוא. ובעטנת אונס פטר נפשיה וכפל בטוען טענת גנב הוא דכתב היה רחמנא (דכתיב) וגונב מזית האיש (שמות כ"ג) גנב הוא. ומשלם כפל וכן הפטור עלמור בטענת לפטים מוזיין. ולענין חיוב לא מחייב שומר שזכר עליה אם אמת אתו דהא חייב:

בעליה: שומר חנם פטור השואל (בי"מ דף ט"ג): שפיר. מצוי במלאכתו צדקה: עד לעולם לאו אפילו. הימנה

החזירה למקום שיראנה אינו חייב למפיל בה נגנבה או אכדה חייב באחריותה מאי נגנבה או אכדה לאו נגנבה מביתו ואכדה מביתו לא ממקום שהחזירה והא קתני אינו חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שהחזירה בצהררים ותרתי קתני והכי קתני "החזירה שחרית למקום שיראנה (א) ושכיח דעייל ונפיק וחוץ לה אינו חייב ליטפל בה החזירה בצהררים למקום שיראנה דלא שכיח דעייל ונפיק דלא חוץ לה ונגנבה או אכדה חייב באחריותה איתביה ^בלעולם הוא חייב עד שיחזירה לרשותו מאי לעולם לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שזכר דמי וא"ל ימודינא לך בבעלי חיים דכיון דדנקמי להו גינרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא איתביה רבה לרב יוסף יהשב ^גאין לי אלא בביתו לגינתו ולחורבנו מנין ת"ל תשיבם מכל מקום מאי לגינתו ולחורבנו אילימא לגינתו המשתמרת ולחורבנו המשתמרת היינו ביתו אלא פשימא לגינתו שאינה משתמרת ולחורבנו משתמרת ש"מ כשומר חנם דמי א"ל ילעולם לגינתו המשתמרת ולחורבנו המשתמרת ודקא קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא בעינן דעת בעלים כדרכי אלעזר ^דדא"ר אלעזר ^ההכל צריכין דעת בעלים יחזין מהשבת אכדה שהרי ריבתה בו תורה השבות הרבה א"ל אבוי לרב יוסף ואת לא תסברא דשומר אכדה כשומר חנם דמי והא ^ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הטוען טענת גנב באכדה משלם תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שזכר הו אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי א"ל הכא במאי עסקינן כגון שטוען טענת לפטים מוזיין א"ל ^זלפטים מוזיין גזלן הוא לא איתביה לך

מזה קעביד ולכל הו כשומר שזכר והא דעבי לוקמא פלוגתייהו דרבה ורבי יוסף והו רבה כר"א שהוא שמותי ועוד קאמר לימא דרב יוסף תנאי היא ומסיק דרב יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה ודאי תנאי היא ואינו יכול להעמיד אלא כר"א ולא כרבי עקיבא דאי לרבי עקיבא ודאי הו שומר שזכר אי אפשר לומר כן דעל כרחק לרבה אפי' לרבי עקיבא שומר חנם הו דבאלו מציאות (בי"מ דף ט"ג.) ושם לרבה לא הו לרבי טרפון דממיר להשתמש אלא שומר שזכר לר"ע לא הו אלא שומר חנם לכך נראה דרבה לא יעמיד כלל פלוגתייהו בשומר שומר אלא יאמר לכולי עלמא שומר חנם הו ופלוגתייהו דשמואל דר"ע אית ליה דשמואל אכד קתא דמגלל אכד אלפא חזוי ור"א אית ליה דשמואל ורבי יוסף כי מוקי פלוגתייהו דשמואל לא קאי רבי אליעזר כותימה שהוא פטור את המלוה באכדיה אף מדמי המשכון ולכן מוקי פלוגתייהו בשומר אכדה והו כר"ע וקאמר לימא דרב יוסף תנאי היא דרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתייהו דשמואל ומסיק דכולי עלמא אית להו דרב יוסף כו' והא דתנן בשבועות (ד' מג. ושם) סלע הלויתי עליו ושמים היה שזו דמשמע שחייב לשלם המשכון כשאכד מיייר שאכד צפשיעה לרבה דאמר שומר חנם הו: לא סמקום שהחזירה. ואפילו שומר לעולם הוא חייב עד שיחזירה בו. היא סיפא דברייתא דלעיל בתוספתא דבי"מ (פ"ג ע"ט) ולהכי דייק מינה ספיר דחייב בגניבה ואכדיה קאמר: אמר ליה מודינא לך בבעלי חיים דכיון דנקמי אהו נגרי ברייתא בו. וכגון שנגנבה צדונו ענין שנגרי ברייתא גרמו לה להגנב ולעיל לא חסיק ארעתייה האי שניחא דהשתא מלי למימר דנגנבה או שאכדה דלעיל מציתו קאמר אי נמי הך סיפא אכדיה דוקא קאי שניגרי ברייתא גרמו לה להאכד אבל לענין גניבה פטור שאין גורמין לה ליגנב ומשום הכי צרישא דקמני צדיקא נגנבה לא מצי לשנויי הכי:

אלא צדיקו שאינה משתמרת. פי' (א) אלא כרוח מזהו וש"מ כשומר חנם דמי דכלתה שמירתו: קרנא בעי דש"מ. וכיון שחייב עלמור לשלומי צדויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: כגון שטענו טענת לפטים מוזיין. תימה אמאי מוקי לה בלפטים מוזיין ודחיק למימר דגנב הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה צדונו שנגנבה ממנו צדונו גדול כגון ששמר כספים בחפירה צדקת שאי אפשר לנגבם אלא במחילות תחת הקרקע דהו אונס בלפטים מוזיין או אם צא עליו חולי של טירוף הדעת או שינה נפלה עליו צדונו או אונס אחר שאינו יכול לשמור ולרבה דפטור כסוף הפועלים (בי"מ דף ט"ג:) על צדיקא דעילי אינשי או דנס צדיקא דניימי אינשי משכחת כפל שטוען טענת גנב צדיקא דעילי או צדיקא דניימי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית ומיהו איכא למימר דהכא לא חייש כיון דמשני שפיר בלפטים מוזיין וס"ל דגנב הוא ובסמוך נמי אכדיתא דפריך לא אם אמרת הוה מצי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שזכר משלם כפל בטוען טענת גנב צדונו אף כההוא ק"ו דאין עליו תשובה קשה דבפרק השואל (בי"מ דף ט"ג.) מסיק עלה דקסבר האי תנא לפטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר שזכר שכן משלם כפל בטוען טענת גנב צדונו ואין לומר דכיון דגנב הוא ובסמוך נמי אכדיתא דפריך לא אם אמרת מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לעטון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שזכר בגניבה וקתא גניבה קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דכלל ענין שמהיה הגניבה יתחייב מגזרת הכתוב אפילו צדונו גמור ואף על גב דבלפטים מוזיין דהיינו צדיקא פטר בו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוקא [ועי' תוס' בי"מ מב. ד"ה אמר שמואל:]

לא א ב ג ד מ"י פ"ה
מה"ל גיולה ואכדה
הלכה די טו ועין כתיב
קמנ עשין עד טוש"ע ח"מ
ל"ב ה מ"י פ"ד מה"ל
גינה הלכה י ועין
שם ופ"א מהלכות גיולה
ואכדה הלכה ח טוש"ע ח"מ
עא טוש"ע ח"מ פ"י שנה
ספיק ח:
ל"ב ו מ"י פ"ה מהלכות
גיולה ואכדה הל' טו
קמנ עשין עד טוש"ע ח"מ
פ"י רסו ספיק ח:
ל"ד ז ח מ"י פ"ד מה"ל
גינה הל' ד (וטוש"ע
ח"מ פ"י שנה)
ל"ה ט מ"י שם פ"ה הל'
ג קמנ עשין עד
(וטוש"ע ח"מ שם):

מוסף רש"י

לגינתו ולחורבנו מנין.
לדוח השבה ופטור
(בי"מ דף ט"ג.) דלא בעינן
דעת בעלים. לומר לו
שומר פרקן שהחזירה
לגינתו שחלמייה אכדה
(שם.) הכל צריכין דעת
בעלים. גנב גזלן ד'
שומרים שהשני לריבם
להודיעו, ואם לא הודיעו
ומתה או נגנבה חייבים
באחריותו דכיון דידע
אכדה ולא ידע שהשנה,
לא נזהר בה ולא מאכילה
(שם.) הטוען טענת גנב
באכדה. מולא אכדה
שטוען נגנבה הימנו לאמר
שחלמייה (לקמן ט"ג.)